

NYT FRA VORE VIDENSKABELIGE INSTITUTIONER.

Notitser fra Museernes Verden.

Kunstmuseet har med Aaret 1914 begyndt at udsende et Aarskrift, der vil blive Landets stateligste Museumstidsskrift. Første Bind indeholder en Række rent kunsthistoriske Bidrag. Af dansk Kunst omtales særlig Arbejder af Købke og Frölich samt Kunstmuseets nyeste Erhvervelser af Malerier fra 18de Aarh.

Som bekendt udsender Direktør Emil Hannover aarlig et smukt og rigt illustreret Hæfte om »*Det danske Kunstindustrimuseums Virksomhed*«. For en stor Del er Museets Erhvervelser udenlandske, men ogsaa Exempler paa dansk Kunsthaandværk især fra 18de—19de Aarh. forekommer mellem dets Forøgelser fra Aaret 1914, der for en Del skyldes en betydelig testamentarisk Gave fra Lensgrevinde Henriette Rantzau. Af enkelte Stykker kan fremhæves et Stueur, signeret »A. D. Poulsen, Tundern«, en Sølvkaffekande fra Tiden 1750 med Ribe Bys Stempel og flere kostbare københavnske Sølvsager. Og til de danske Stykker kan maaske ogsaa regnes en emaljeret Laas til en Halskæde, der i Kunstindustrimuseet anses for italiensk eller sydtysk Arbejde, men som vist lige saa godt kan være dansk; de graverede Navnetræk er udpræget danske, og et ganske tilsvarende Smykke, som opbevares paa Nationalmuseet, er fundet i dansk Jord. Af den største Interesse er det, at Hertug Ernst August af Cumberland ved et Gavebrev har skænket vor Konge den cumberlandske Samling af slesvigske Snitværker, som danner en betydelig Afdeling af Kunstindustrimuseets Møbelsamling.

Vistnok første Gang i sin lange Levetid har den ærværdige *Rosenborgsamling* i Foraaret 1915 aabnet en Særudstilling af Kostbarheder, som ellers ikke er tilgængelige, persiske Pragttæpper og Brokader fra 16.—17. Aarh., yngre kongelige Dragter og Miniaturer. Det lille, flygtige Katalog var ikke Udstillingen værdig, men det indeholdt bl. a. interessante Oplysninger om Christian 4's Krone, hvorpaa Ornamentstikkeren Corvinianus Sauer synes at have arbejdet som Svend hos Didrik Fyren.

Om *Thorvaldsens Museum* og dets Styrelse har der, som flere Gange i de senere Aar, været livlig Diskussion, sml. Prof. Aarsleff: *Thorvaldsens Originalmodeller* (Berling. Tid. 31. Marts 1915), der

klargør, hvorfor de efter den populære Opfattelse »støvede« Gipsmodeller ikke lader sig rense. Forhandlingerne om en Nyordning af Museets Administration er endnu ikke tilendebragte.

I Berling. Tid. 30. Juni 1914 oplyste Læge I. W. S. Johnsson om *Medicinsk-historisk Museum*, hvis Aarsberetninger meddeles i »Ugeskrift for Læger«, at det nu fylder fire af de største Stuer i Frederiks Hospital, skønt det kun har en lille aarlig Understøttelse af Hjelmstjerne-Rosencrones Fond og ikke har kunnet opnaa Midler til at gøre Samlingerne offentlig tilgængelige. Det fremhæves, at talrige Institutioner og især Nationalmuseets 2. Afd. har støttet de Læger, som har arbejdet for dette Specialmuseum.

Paa Handelsministeriets Budget er der for Finansaaret 1914—15 bevilget 10,000 Kr. til et *Museum for Handel og Søfart* under Forudsætning af et lignende privat Bidrag. Som Direktør er valgt Cand. E. F. S. Lund, og Lokaler har Samlingen faaet paa Kronborg. Mod denne Plads har der rejst sig Stemmer bl. a. fra Søfartskredse, som hævder, at Søfarende vanskelig faar Lejlighed til at besøge Kronborg (Nationaltid. 30. Maj 1914), og Planerne synes i det hele at have Evne til at vække Kritik i Pressen (Berling. Tid. 7., 10., 22. Maj 1915). Handels- og Søfartsmuseet er imidlertid blevet aabnet 1. Aug.

Dansk Skolemuseum fejrede Jubilæumsaaret 1914 med en skolehistorisk Udstilling, hvis lille Vejledning giver en kort, men instruktiv Oversigt over vore gamle Skolehuse, skrevet af Lærer Laurits Pedersen i Helsingør.

I Østsjællands Folkeblad 17. Juni 1915 har Etatsraad Alfred Sørensen fremsat en Plan om en betydelig Udvidelse af *Køge Museum*, saaledes at hele den gamle Fattiggaards Areal inddrages til Museumsbrug.

Kallundborg og Omegns Museum har 1915 udgivet en illustreret Vejledning for Besøgende, ved Læge I. S. Møller. Samlingerne, der først blev paabegyndte for syv Aar siden, har ikke blot lokal, men ogsaa almen videnskabelig Betydning ved den righoldige, dygtigt samlede og godt ordnede Refsnæs-Afdeling.

24. Juni 1914 indviedes i Aarhus »*Den gamle Borgmestergaard*«, der efter først at være flyttet til Landsudstillingen 1909 nu har fundet sit blivende Sted i den tidligere Haveselskabshave

i Aarhus. Det gamle Bindingsværk fra 1597 er kommet forbavsende godt over den dobbelte Flytning; de uundgaaelige Rekonstruktioner er udførte med Forsigtighed og Smag, saa at de ikke gør sig for stærkt gældende, og det samme kan siges om Interiørerne i det indre, der nu er genskabte i den fra Udstillingsaaret kendte Form, omend med Rettelser og Forbedringer. Det vanskelige Interiørsystem, der her for første Gang er gennemført i en dansk Provinsby, er brugt med megen Omtanke, og selvom naturligtvis ikke alt er fejlfrit, har det dog sin store Værd at se gammelt Bohave i tidsmæssige Omgivelser og rigtige Lysforhold. Under Arbejdet har Nationalmuseets 2. Afd. ydet Raad og Bistand, men Planens Gennemførelse skyldes dog udelukkende Aarhusianere. Bygningsarbejdet er ledet af Arkitekt Kühnel. Gaardens Indretning skyldes i alt væsentlig Translatør P. Holm, der har arbejdet ivrigt og smukt baade for Planen som Helhed og i alle Enkeltheder og nu fungerer som Borgmestergaardens Leder. Indtil videre staar den gamle Borgmestergaard som en selvejende Institution, hvis Formaal ifølge Fundatsen er »ved Institutionens Bygninger i Forbindelse med de i disse tilvejebragte Interiører af Billeder og originale Genstande, ordnede tidsmæssigt og svarende til de enkelte Bygninger og disses Rum, at illustrere Udviklingen af en dansk Købstads Borger- og Næringsliv fra Aar c. 1600, med specielt Henblik paa Aarhus«. Fremtidshaabet er at skabe en hel gammel Aarhusgade, og allerede nu staar Borgmestergaarden ikke ensomt; ved Siden af den har Aarhus Kommune genopbygget et andet, omtr. samtidigt aarhusiansk Bindingsværkshus, der maatte vige sin Plads paa Mejlgade for en Nybygning, og i dets Nærhed er rejst en Lade fra Sønder-Bjært i »de 8 Sogne« som Prøve paa sydøstjydsk Bulhuskonstruktion.

5. Februar 1915 døde Museumsforstander *I. A. Trostrup i Herning*, 83 Aar gammel. Som ung Landsbylærer fattede han den Plan at skabe sin Hjemstavnsegn et Museum, og det skyldes hans utrættelige og opofrende Samleriver, at Museet i Herning, der i en Aarrække havde til Huse i et Par Loftsrums paa Tinghuset, voksede sig saa stort, at det kunde flytte ind i og fylde sin selvstændige Nybygning. Han led gjerne Savn for at naa sit Maal, og han fortjente at se sit Arbejde kronet med Held. Den midtjydske Bondesamling, som han har skabt, vil bevare hans Navn gennem lange Tider.

Museet i Varde, der stiftedes 11. Maj 1912 af Grosserer Cornelius Stou i København, indviedes i sin ny, efter Tegning af Slotsarkitekten Th. Jørgensen opførte Bygning 20. Oct. 1914.

Museet paa Koldinghus fejrede 19. Febr. 1915 sit 25 Aars Jubilæum ved Udgivelse af et lille Festskrift af P. Eliassen, der levende skildrer Museets Vækst fra den første svage Begyndelse, indtil det nu raader over henved Halvdelen af Slotsruinen. 1890 var Budgettet paa 325 Kr., 1914 paa 4689 Kr.

I Landsbyen *Glud* Syd for Horsens Fjord har en Museumsforening i de seneste Aar ladet en gammel Bondegaard fra 1662, der var dømt til Nedrivning og ikke kunde bevares paa sin gamle Plads, flytte til et andet Sted i samme By, og paa Grundlag af de oprindelige Interiører er der her indrettet et Bondemuseum for Glud og Omegn. Man skulde tro, at det var tilstrækkeligt, naar saa at sige hver Købstad har sin kulturhistoriske Samling, og det er unægtelig et betænkeligt Fænomen, at vi nu ogsaa skal have Landsbymuseer, hvis Fremtid nødvendigvis maa blive usikker baade af økonomiske og endnu mere af personlige Grunde. Det vil blive vanskeligt i Fremtiden at skaffe slige Smaasamlinger en brugelig Leder! Men iøvrigt skal det erkendes, at Planen er ganske godt gennemført, og at dens Ophavsmand, Maler S. Knudsen i Glud, har arbejdet uegennyttigt og begejstret paa Samlingens Tilvejebringelse og Ordning.

Endelig er der her Grund til at erindre om, at der 17. Sept. 1915 er aabnet et nyt Kredsmuseum i *Haderslev*, efter at Samlingen i en Aarrække har været magasineret. I Hovedbygningen findes den righoldige forhistoriske Samling, og hertil er føjet flere nordslesvigske Bondebygninger dels i Kopi, dels i Original, med Interiører og Almuesamlinger. »Modersmaalet« skrev Dagen før Indvielsen: »Haderslev Kredsmuseum vil blive indviet i Borgfredens Tegn, mens Ufreden hærger Europa. Alle, som nærer Interesse for Sagen, vil ønske, at den rette Borgfreds Aand maa hvile over det fortsatte Arbejde paa dette Sted til Gavn og Glæde for mange.«

C. A. J.